

DELAVSKA POLITIKA

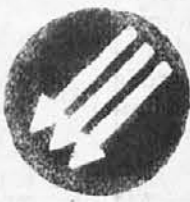
Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 16

Sobota, 22. februarja 1936

Leto XI

Perspektiva političnih razmer

Nujna potreba ustanovitve socialistične stranke.

Kmalu bo leto dni, kar so se vršile znane petomajske volitve v narodno skupščino. Imamo vlado in narodno skupščino, toda politični razvoj se ne makne z mesta, čeprav imamo v državi celo kopo problemov, ki niso le potrebni reševanja, ampak naravnost nujni. To je žalostna slika sedanjega parlamentarizma, ki krvavo kriči po izboljšanju, po izmeni.

V ta namen so potrebne predvsem politične svoboščine, da se uveljavijo zdravi elementi v razvoju gospodarske in socialne politike.

Ko je nastopil Jevtičev režim, je govoril o slabem gospodarstvu prejšnjih režimov. Pokazalo se je pa takoj, da je bil Jevtičev režim, režim terorja, nasilja, v katerem bi korupcija in gospodarska malomarnost dalje cvetela. Tudi sedanjí režim je ostro kritiziral bivše režime, vendar z Jevtičevo narodno skupščino ne more nikamor. To so razmere, ki zahtevajo temeljite remedure.

Delavska socialistična stranka bi bila važen faktor, ki bi v novi skupščini dala inicijativo ter izvajala kritiko proti zlorabam, ki so nas privedle v sedanjí položaj. Novi parlament, ki bo izvoljen v svobodnih volitvah, bi bilo treba zapreti za korupcioniste, to je, narod bi moral v svobodnih volitvah izvoliti zastopnike, o katerih ve, da so in da bodo pošteno delali za narod, tudi za zatirano delavstvo. Kdor ni čistih rok in namenov, ne spada v narodno skupščino!

Poslanci, ki so bili v zadnjih letih v narodnih skupščinah, se niso brigali za interese splošnosti in niso začrtali poti rešitve niti enemu večjemu problemu, o katerem bi lahko trdili, da je v interesu izboljšanja splošnih razmer. Poslanci v parlamentu niso samo kimavci ali obstrukcionisti, marveč morajo biti delavci, reševalci problemov, za kar je pa treba študija vprašanj.

Zato menimo, da je treba novih svobodnih volitev, v katerih bo tudi delavstvo nastopalo s svojo stranko in kandidati.

Samo ne padca konsumne sile!

Delo socialnodemokratske vlade na Švedskem

Še pred tremi leti je imela Švedija — dežela s šest in pol milijona prebivalcev — tristotisoč nezaposlenih delavcev. Danes v Švediji ni nezaposlenosti več. Vlada je odpravila nezaposlenost, kmetiško krizo ter je vse gospodarstvo dvignila. Nje načrt glasi: **Samo ne dopuščati, da pada kupna sila najširših konzumentnih množic.** Predvsem gre za delavce in kmete, katerih realni prejemek je bil ohranjen in v primeri s konjunkturnimi leti še zvišan. Proračun 1936-37 računa na prejemkih 1176 milijonov šved. kron ter izkazuje prebitok 136 milijonov kron, ki ga bo vlada porabila za to, da zniža davkoplačevalcem davke za 20 milijonov, 116 milijonov pa bo dovoljevala za kratkoročna investicijska posojila. (»Nova Svoboda«, Praga.) V Švediji vladajo socialni demokrati in kmetijci.

Nova španska vlada

Socialisti niso vstopili v vlado. — Predsednik vlade je Rodrik Azana.

V sredo je Valadaresova vlada odstopila. Novo vlado je sestavil bivši ministrski predsednik Azana, večinoma iz svojih pristašev. Vlada je zmerno levičarska, v kateri sta zastopani republikanska levica in republikanska unija.

Socialisti iz taktičnih razlogov niso vstopili v vlado. Predsednik Azana je manifestaciji zvečer, ki so jo priredili v Madridu pred vladno palačo, izjavil, da bo nova vlada popravila vse krivice, ki so jih zagrešili prejšnji desničarski režimi.

Španski monarhisti so hoteli zarogoviliti, pa jim ni uspelo.

Iz Madrida poročajo, da so monarhistični generali, med njimi Godet in Franco, pripravili državni udar v forek ponoči. Svojim podrejenim vojaškim poveljnikom so ukazali o polnoči, da zasede vojaštvo vsa ministrstva. Poveljniki so se informirali v ministrstvih o namenu tega ukaza in je tako prišla zarota na dan.

Oba generala sta na vojaškem letališču vzela letalo in odletela najbrže v inozemstvo.

Med levičarji je akcija povzročila

„Bog jih je udaril s slepoto“

„Slovenčeva“ modrost ali — denar in teror ni vse!

»Slovenec« in njegov denarni brat »Sl. Dom« sta v zadnjem času uvedla v slovensko novinarstvo revolversko senzacionalnost. Dogodki ju seveda vsak dan sproti postavljajo na laž in jima tako jemljejo vsako resnost. Tako je »Slovenec« dva dneva pred španskimi volitvami zatrdno prepričeval vse verne bravce, da bo Gil Robles, ali kakor mu pravijo, španski Dollfuss, pogazil vse pristaše politične svobode in socialne pravičnosti. Pod mastnim naslovom

Valjar Gil Roblesovega boja

je pisal: »Propaganda, ki jo je Gil Robles razvil, je doživetje, ki ga španska zgodovina ne pozna. Desničarske skupine so zbrale samo za volilni fond 24 milijonov pezet, to je 125 milijonov dinarjev. (Pri »Slovenecu« so bili torej prepričani, da bo zmagal denar nad ljudstvom). Gil Roblesova volilna borba je podobna valjarju, ki dere po vsej državi.«

In kot že gotovo dejstvo je pisal »Slovenec« dalje:

»Frente Popular«, to je marksistična fronta tega navala ni vzdržala. Propagando je morala ustaviti tudi radi tega, ker ji je primanjkovalo denarja (že spet ta tolažba za denarjem! ... kaj ne?) Revolucija 1. 1934 ji je blagajne popolnoma izpraznila (v resnici jih je izpraznil Gil Robles z zaplembami po zadušeni revoluciji), njihovi framazonski somišljeniki pa jim ne marajo odpreti svojih. Zato ni čudno, če se je začela širiti vest, da se levica volitev sploh ne bo udeležila.« Da bo laž še popolnejša, je napisal »Slovenec« še to:

»Socialisti pa navzlic temu, da njihovo vodstvo tudi že pridiguje abstinenco, še vztrajajo, ker si domišljujejo, da bi dobili kakšnih 50.000 glasov večine.«

Zanimivo je, s kakšno mirnostjo je bila sestavljena nova vlada, ki preži nanjo črna vojaškomonarhistična reakcija.

Tudi delavstvo ne miruje. Zahteva takojšnjo pomilostitev političnih obsojencev ter se pripravlja na eventualne izpade reakcije, ki bi utegnili zaneti meščansko vojno v Španiji. Vsekakor pa moramo računati, da bo predsednik Azana s svojo trezno politiko zadostil zahtevam naroda ter preprečil s pomočjo republikanske fronte grozečo reakcijo.

la silno nejevoljo. Socialisti in komunisti so še v teku noči mobilizirali svoje pristaše.

Obrekovalni desničarji trdijo, da je akcija le levičarski manever in da nimajo z njim nič skupnega.

Vojaštvo je zasedlo tudi nekatera mesta: Saragoso, Valencijo in drugod.

Tako spoštuje reakcija zakone in ljudsko voljo v reakcionarnih deželah.

V isti sapi je pa povzdigoval komuniste, češ, da razvijajo »veliko delavnost«. To je moral »Slovenec« napisati že zato, da ostane zvest svojemu pisarjenju v letošnji zimski sezoni, ko vidi povsod same komuniste, ki jih drugi ne vidijo.

Tako »Slovenec« 14. februarja.

16. februarja se je zgodilo vse ravno narobe: španski klerofašizem je mizerno propadel, republikansko-socialistična fronta je dobila absolutno večino, socialdemokrati sami so dobili okroglo 100 poslancev (prej so jih imeli 50) po »Slovenecu« povzdigovali komunisti samo 12.

Kopitarjevci niso vedeli, kaj naj bi poročali in kako bi prikriji svojo blamažo: prvi dan so pisali, da se še ne ve, kdo je zmagal, drugi dan so že izražali bojazen, da bo morda le zmagala ljudska fronta, tolažili pa so se, da bodo morda nemiri pokvarili ljudsko zmagajo, tretji dan 19. t. m. je pa hočeš nočeš le moral priznati, da ima ljudska zveza absolutno večino, toda za to je takoj iznašel za današnjega »Slovenca« značilno razlago in tolažbo, ko dobesedno pravi:

»Ko bi se volitve vršile še pod prejšnjo vlado, kateri je Gil Robles pripadal kot vojni minister, bi brez vsakega dvoma drugače izpadle. Tako pa je »odstranitev tiskovne cenzure razvezala volilno propagando in dala prsto pot radikalizmu.« S tem je »Slovenec« 19. jan. sam priznal, da je za »delanje« volitev po vzorcu fašistov in JNS-arjev in to priznanje močno osvetljuje vso »Slovenčarsko« politiko zadnjega časa. Čudimo se, da so gospodje tako zaslepljeni, da se niso ničesar naučili in da ne vedo, da je Gil Robles propadel prav zato, ker je dve leti že izvajal »Slovenčeve« recepte in s tem zaigral svojo osebno ministrsko karijero in usodo svoje stranke.

Dr. Avg. Reisman:

Zakon proti zapiranjju tovarn

Vesti o ustavljanju obratov se zadnji čas ponavljajo. Običajno se izkaže, da za temi ustavitvami večjih obratov tičijo posebni nameni, poskusi, znebiti se obratnih zaupnikov, funkcionarjev, delavske strokovne organizacije in drugih »huj-skačev«, ki imajo edini greh, da so inteligentnejši delavci, ki bodrijo svoje tovariše za vstop v organizacijo in zahtevajo uveljavljanje jugoslovanske socialne zakonodaje.

Naravno, da javnost, zlasti pa državna uprava, ne more mirno gledati takšnih gospodarskih in socialnih eksperimentov. Pri naši pomanjkljivi zakonodaji za brezposelne ima lahko takšno eksperimentiranje tovarnarjev z maso delavcev nedogledne posledice. Iz dotlej mirnih državljanov, solidnih in treznih delavcev, lahko preko noči postanejo javni varnosti nevarni elementi. Psihoza lačne mase mora imeti svoje zle posledice.

Nenadne ustavitve večjih obratov pa tudi na narodno gospodarstvo učinkujejo porazno in so lahko nevarno orožje v več smeri.

Ukrepi v češkoslovaški

V nizu številnih socialnih zakonov iz zadnjega časa so dosegli socialistični poslanci v češkoslovaškem parlamentu tudi zakon za zaščito delavstva pred samovoljnimi zaprtji tovarn in s tem sledečemu odpustu delavstva. Češkoslovaška vlada je izdala posebno naredbo z dne 25. 6. 1935, št. 134, ki v 13 paragrafi ureja zaščito delavstva, če hoče podjetnik iz gospodarskih razlogov zapreti tovarno.

Po tej vladni naredbi je dolžan podjetnik, ki hoče tovarno zapreti za več kot 14 dni in delavce v večjem številu odpustiti, to namero prej javiti okrajnemu glavarstvu in obrtnemu inspektoratu z razlogi vred. Podjetnik mora to javiti že takrat, če v obratu do 700 delavcev odpusti najmanj 10 delavcev in v obratih z nad 700 delavci, najmanj 10 odstotkov delavcev.

Okrajno glavarstvo mora takoj vpoklicati delodajalca in zaupnike, pritegniti obrtni inspektorat (Inspekcijo dela), ter zastopnike strokovnih organizacij delodajalcev in delojemalcev. Pri tem je treba najprej poskusiti s poravnavo, da se delo vsaj v zmanjšanem obsegu ali z izmenjavo nadaljuje, če pa ta poravnava ne uspe, odloča okrajno glavarstvo z obrtnim inspektoratom, če se ustavitev obrata dovoli ali ne. Ta odločba je končno veljavna. Ako izreče odločba, da je bil odpust delavcev neupravičen, delodajalec odpusta ne sme izvesti. Delodajalec mora delavcem vsled tega mezdo naprej plačevati.

Ako pa oblast dovoli ustavitve obrata, sme podjetnik šele z dostavitvijo tega odloka delavcem službo odpovedati in sicer do 5 let zaposlenim, 14 dnevno, za vsakih daljnjih 5 let en teden več, največ do 6 tednov. Tudi ti povečani odpovedni roki so za delavce znaten napredek zaščite.

Za resničnost navedb so podjetniki, tudi člani družb, osebno odgovorni. Kdor je navedel neresnične okoliščine ali je za odločbo oblasti važne podatke namenoma zamočil, zapade kazni in postopanje se obnovi.

Ostre kazni za podjetnike

Podjetnik, ki se ne pokori v tem postopanju odredbam okrajnega glavarstva, se lahko kaznuje z denarno kaznijo do Kč 50.000.— (t. j. Din 100.000.—) ali z zaporom do 6 mesecev in tudi z izgubo obrtne pravice. Če denarne kazni ni mogoče iztirjati, se ista spremeni v zapor do 6 mesecev in lahko oblast naloži tudi denarno in zaporno kazen.

Tak zakon tudi za Jugoslavijo

Pri nas pa so oblasti ob tako dalekosežnih ukrepih, kot je n. pr. sedaj ustavev usnjarskih obratov, ki zadeva globoko tudi javne interese, prav za prav brez vsake moči. Manjka vsaka zakonska podlaga, da bi mogla oblast podjetnika prisiliti, da z obratom nadaljuje, zakone odpovedi službe prekličje. Banske uprava lahko sicer po svojih organih, Inspekciji dela in sreskem načelstvu, ter potom Delavske zbornice intervenira, preiskuje vzroke

ustavitve, a represalij, kazenskih sankcij proti podjetniku nima nobenih, niti v zakonu o zaščiti delavcev, niti v obrtnem ali kakem drugem zakonu. Razmah industrije, gospodarske krize in porast brezposelnih pa nas nujno sili, da dobimo čimprej tudi v Jugoslaviji v zaščito delavskih mas in javnega miru in reda podoben zakon kot ga imajo v Nemčiji in v Češkoslovaški in menda tudi po drugih modernih državah, kjer skrbijo za gospodarsko slabejše državljanke.

Pri nas je to vprašanje tembolj pereče, ker je vendar vsa industrija, gotovo do 90 odstotkov v rokah inozemcev, ali vsaj ljudi, ki kot tuji državljani niso oženjeni z našo državo, najmanj so pa naklonjeni našemu delavstvu. Bilo bi želeli, da merodajni krogi posvetijo temu perečemu socialnemu vprašanju takoj vso svojo pozornost, delavske organizacije pa naj z Delavskimi zbornicami izdelajo potreben zakonski osnutek.

Pred konferenco strokovnih organizacij v dravski banovini

Strokovne kongrese in konference prireja v svobodnih strokovnih organizacijah organizirano delavstvo, da pregleda svoje delovanje v minuli poslovni dobi, se posvetuje o nadaljnjem delu ob vsakokratnih političnih in socialnih razmerah.

Marsikdo bi mislil, da mora te stvari itak vedeti vsaka delavska organizacija. In prepričani smo, da tudi ve. Zato take konference nimajo samo zgoraj navedeni nameni, marveč še prav posebno moralno nalogo, ki omogoči uspešno delovanje posameznih strokovnih organizacij in zlasti tudi celote po vidikih in načelih, ki so trenutno važni za udejstvovanje. Strokovne organizacije, ki se po tem načelu ravna so vzor, so vreden sobojevnik delavskega strokovnega gibanja.

Kaj pa je izraženo v tej misli?

V tej misli je izraženo glavno načelo delavskih strokovnih organizacij: **solidarnost, sodružnost.** To načelo je steber močnih strokovnih organizacij, ki ga ne smejo omajati nikakr-

šni pomisleki, nikaki razlogi, ki bi utegnili slabiti pojem enakovrednosti med strokovnimi organizacijami. Velike in majhne organizacije so dolžne podpirati to načelo, da se ohrani. Prav zato je pa potreben v malenkostnih vprašanjih sodružen demokratičen sporazum, ki tudi navidez ne žali čuta te ali one organizacije, ker svobodno organizirano delavstvo hoče in mora iskreno in vzajemno sodelovati v interesu svojega članstva.

Prepričani smo, da bo konferenca Strokovne komisije v tem pogledu storila svojo polno dolžnost. Načeli smo to vprašanje, da se morda prične daljnje razmotrivanje, ker je običaj tak. Vsekakor pa želimo, da pridejo tudi na to konferenco sodruži s tem duhom in s to voljo. Vsi hočemo eno: **hočemo močne, solidarne in aktivne strokovne organizacije.**

Zato je duh demokratične solidarnosti in enotnosti tako važen.

V tem duhu bomo delali tudi dalje, da obenem utrdimo zaupanje delavstva v organizacije.

Povišane dilette in zimski prispevek

Dne 17. t. m. so sklepali v narodni skupščini o zvišanju dilet od 200 na 250 Din od meseca julija dalje. Vsak poslanec dobi izplačano za nazaj okroglo Din 12.500 in razen tega še posebno doklado za zimo v znesku Din 5000, torej skupno 17.500 Din. Ta povečanje dilet za poslance in senatorje bo obremenil državni proračun za Din 5.372.000.

Nekaj poslancev se je umaknilo iz zbornice, drugi so glasovali za zvišanje. Opozicije in obstrukcije pa sploh ni bilo pri tej točki dnevnega reda. Ali je to zvišanje začasno ali

trajno, bomo že še videli.

Bolgarija vendar pristopi v balkansko zvezo? Balkanski politiki, zlasti turški zunanji minister, se silno trudijo, da pridobijo Bolgarijo za pristop k zvezi balkanskih držav.

Ali si že poravnal narodnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

B. Traven, Bombaž

Prevalja Talpa
55

II. Knjiga

Vendar ga pa ni naročil, samo da je še nekaj dni zadržal denar v žepu. Potem pa je napočila ura, ko sploh ni bilo več sladkorja, in smo se morali pripraviti z natakariji, ki so prihajali v pekarno, da bi nam pobrali še zadnje ostanke sladkorja za kavarno, kjer so sedeli gostje pri praznih sladkornih dozah. Tedaj pa je senjor Doux vzvihal, da bi čim prej priskrbel sladkor. V pekarni pa smo morali čakati in tudi delati nismo mogli, dokler nismo dobili sladkorja; seveda tudi spat nismo mogli oditi, kajti delo smo morali dogotoviti in smo zato morali čakati na sladkor.

Prav tako je bilo tudi z jajci. Naročenih je bilo pet sto zabojev. In smo jih, kajpak, tudi dobili. Ko nam jih je ostalo še petdeset, je rekel mojster senjoru Douxu: »Jajca bo treba naročiti.«

»Ali bi se še ne dalo počakati do jutri?« je vprašal Doux.

»Do jutri bomo že še izhajali, toda potem jih morate naročiti.«

»Nu, dobro,« je rekel Doux in prav zadovoljen je bil, da je smel počakati do naslednjega dne. Naslednji dopoldan je moral mojster zopet k

Douxu: »Sedaj pa je poslednji čas, pojutrnjim bomo brez jajc.«

Sedaj ga Doux sploh vprašal ni, ali bi se ne dalo počakati do jutri, nego je kar na svoj riziko počakal do naslednjega dne. In res, tako je zopet prišla ura, ko smo morali brez dela čakati na jajca.

In prav tako je bilo z ledom. Sladoleđ bi moral biti do dveh gotov. Vse smo imeli že davno pripravljeno. Toda ledu pa ni bilo, ker ga je Doux prekasno naročil. Namesto ob enih smo ga dobili ob treh ali štirih — in tako smo brez dela postopali po pekarni in čakali, ker nismo mogli preje oditi z dela, preden ni bil sladoleđ napravljen za kavarno.

Tako so torej gospodarili z našim časom. Nismo ves čas delali, nego mnogo časa smo bili prisiljeni zapraviti samo zato, ker je senjor Doux hotel še za nekaj ur zadržati denar in ker ni našega delovnega časa kupil na ure, nego za ves teden.

In vsaka minuta našega življenja je bila njegova, ne naša. Za to nas je plačeval.

Če nam ni ugajalo, dobro, saj bi lahko odšli. Smeli bi oditi in pomreti od lakote. Delo si le težko našel. Kolikor je bilo še dela, so ga prevzeli domačini in so ga opravljali za mezdo, s katero se ni dalo živeti, čeprav so živeli domačini z družinami od nje. In kaj ti je preostajalo? Ali poginuti od lakote ali pa delati, kar je gospodarju prav.

Iz notranje politike

Beograd, 19. II. 1936.

Narodna skupščina je postala recidivna v obstrukciji. Zopet so »larmali«, zopet govorili in vpili. V miru in pokoju so v administrativnem odboru povišali dnevnice in sklenili poslancem zimsko pomoč.

Hodeč po novih potih, so določili, da velja to povišanje za nazaj in to od 1. julija lanskega leta dalje.

Glasovanja sedaj v parlamentu najbrže ne bo nobenega.

Slišali smo tudi že velikokrat, če mačka ni doma, miši plešejo. Zato ne bo škodovalo, če pripomnim, da je sedanja narodna skupščina — kar se zelo rado pozablja — okrnjena skupščina, manjka izvenparlamentarna opozicija in kdo ve, kako bi admini-

strativni odbor razpravljaj, če bi bili vsi — na okupu.

Obljubili so v sejah, ki so jih imeli Pohorci, JNS-arji na razpoloženju in osrečeni s kmetijskim priveskom, da bodo objavili resolucijo. Te še ni, morda jo še dobimo, kaže pa tako-le: JNS bo znova zbirala trume pod svojim praporom, v Sloveniji bodo zopet Kramer, Pucelj, Marušič prijatelji v stranki. Vsaj sta bila Pucelj in Marušič na teh sejah tako goreča pristava JNS, da bi ju še dr. Kramer skoro ne dosegel.

Klerikalcem pa delajo monopolizacija šolskih knjig, učne knjige po novem načrtu velike skrbi, kako bodo pa to preprečili, o tem pa bomo itak še čitali.

Učiteljska organizacija javnosti

Učitelji se branijo pred očitki

Predsedniški zbor JUU, sekcije za Dravsko banovino je izdal spomenico proti roboti učiteljstva vsakokratnemu režimu in preganjanju.

Spomenica pravi:

Čeprav se ne more učiteljstvu npriti odgovornost za politične peripetije, mora učiteljski stan vedno nositi posledice teh izprememb.

Tako postopanje mora nujno zlomiti moralno hrbtenico učiteljskega stanu, ki se ga poloteva trpka zavest brezpravnosti. Jansen je kvaren vpliv takega duševnega stanja za delo v šoli in med narodom.

Z obžalovanjem ugotavljamo, da je del slovenskega tiska v zadnjem času popolnoma brez vsakega čuta odgovornosti izvajal sistematično gonje proti učiteljstvu in mu s pavšalnimi sumničeni, podtikanji in obdolžitvami jemal ugled med narodom.

V izpodkopavanju ugleda in časti učiteljstva vidimo sistem.

Ugotavljamo, da narod ni proti učiteljstvu.

Naglašamo, da je povsem deplasi-rano tolmačenje, kakor da bi ne bila želja učiteljstva, delati v soglasju s

starši in voditi šolo v duhu narodovih kulturnih potreb.

Ob neštetihih prilikah je organizacija obsodila vsako denuncianstvo. Obsoja ga tudi danes ter odločno odklanja pavšalno obrekovanje učiteljstva z denuncianti.

Obžalujemo, da se v tisku prikazujejo učitelji narodu le v najslabši luči, celo za moralne pokvarjence, ki širijo pohujšanje in zaradi katerih je v nevarnosti verska in moralna vzgoja otrok.

Odločno izjavljamo, da smo za pravo vseh storjenih krivic, za kar se je organizacija vselej in dosledno borila. Zato pa bomo ...

V varstvo svojih načel, ki smo jih dosledno zagovarjali, zahtevamo za vsako premostitev, ki jo prizadeti občuti kot kazen, predhodno disciplinsko preiskavo in priobčitev krivde.

Vztrajamo pri svoji zahtevi po stalnosti na službenem mestu in reviziji zakonskih predpisov o premeščanju in disciplinskem postopku za učiteljstvo narodnih šol.

V Afriki še vedno kosi smrt

Italijansko zmago pri Makali, so v Italiji izrabili za velike manifestacije, da dvignejo politični ugled pri državah, na katere hočejo imeti vpliv.

Abesinci trdijo, da je bilo na bitki udeleženi le 5000 Abesincev, dasi je tam na obeh straneh abesinska vojska močna 150.000 mož.

Abesinci pripravljajo novo ofenzivo z obeh bokov na italijanske čete. Zato italijanska letala neprestano obmetavajo abesinske postojanke.

Na južnem bojišču so manjši boji. Negotovo je še, v katero smer namerava Graziani prodirati, ali v Sida-

mo ali proti Hararju. Zanimivo je, da bi Italijani radi že pred deževno dobo (400 km) prišli v Addis Abebo.

Najnovjša vest je, da papež še vedno posreduje za Italijo. Smatra, da bi čehoslovaški predsednik dr. Beneš bil primeren posredovalec.

Abesinci so v vojni gotovo slabije oboroženi in izvežbani. Zato jih nadaljevanje vojne znatno decimira in je čudežna vztrajnost, da se tako odločno branijo, čeprav jih je pustilo vse na cedilu. Govore sicer nekaj o poostrih sankcij ter previdno pristavljajo, da bo Abesinija po italijanskih zmagah — mehkejša, seveda tudi v žrtvah in suvereniteti.

Z natakariji ni mogel več tako ravnati, kakor bi se mu zljubilo. Zato pa je tem slabše ravnal z nami. Zanj smo bili samo potepuhi. Če bi mi odšli, jih je že dvajset čakalo, ki bi bili vsi srečni, če bi dobili delo v pekarni, kjer ni samo dovolj kruha in pogače, nego kjer si dobil še kosilo, kakršnega oni še nikoli niso videli na mizi.

Natakariji so bili Mehikanci ali Španjolci; bili so razumni dečki in prav prebrisani. Toda mi v pekarni smo bili potepuhi, nabrani iz vseh vetrov, ljudje brez družine in prebivališča. Nekateri celo španski niso znali. Tudi delovne razmere in mezde niso bile kar nič mikavne za delavce, ki poznajo razredni ponos. Meščanski ponos smo že čutili v sebi. Toda z meščanskim ponosom se delavske življenjske razmere ne dajo izboljšati. Meščanskega ponosa ima podjetnik že sam dovolj in ga zna tudi prav izrabiti v svojo korist. Ta ponos je vendar njegovo bojno polje, kjer pozna vse zvišanje in zna tudi vsak napad odbiti. Naš edini namen je bil, da bi si kaj prihranili in začeli potem s kako kramarijo, ali pa, da bi si prihranili potnino za Kolumbijo. Iz njive, ki smo jo obdelovali, smo skušali dobiti toliko, kolikor se je le dalo. Ali bodo potem tisti, ki bi se na tej njivi naselili, na njej poginili — to nas ni brigalo. Vsak je samemu sebi najbližji. Če se že enkrat pasem na pašniku, požrem še korenine, če mi trava ne zadošča. Za nami polom! Kaj me pa brigajo moji sosuznjci?

Doma in po svetu

Klerikalci so v skrbeh. Dočim pravi srbski radikali niso še pristali na sedanjo JRZ, so naši klerikalci z izredno vneto delali za to novo JNS, ki je danes organizirana samo v Sloveniji, kolikor sploh je. Vsi pričakovani gospodarski in politični uspehi te kombinacije so pa izostali. Zato klerikalne voditelje je danes boli glava, da so nasledili ...

Podpore iz bednostnega fonda banske uprave je po poročilu na seji banskega sveta prejel lani stalno 100 učiteljskih in vseučilišnih abiturientov.

Narodna skupščina je zopet odgledana do 25. februarja.

Predsednik čehoslovaške vlade dr. Hodža je bil včeraj v Beogradu. Obisk je uraden in znači utrditev poverbe male antante.

Pred povišanjem osebnih železniških tarif. S prvim aprilom baje namerava uprava državnih železnic zvišati osebne tarife za deset odstotkov.

Poostreitev tiskovnega zakona napoveduje Gömbösova stranka. Predsednik ogrske vlade je na konferenci ostro napadal opozicijo.

Motorni ekspresni vlak na progi Praga—Bratislava. Kakor poročajo češki listi, uvedejo na progi Praga—Bratislava s 15. majem nove motorno-ekspresne vlake, ki bodo obstojali samo iz enega voza, v katerem bo prostora za 72 potnikov. Cena posameznega sedeža bo 5 do 10 Kč (ca. 20 Din). To progo bo ta motorni ekspres prevozil v manj kot 5 urah. Tako se razvija tudi železniški promet v Čehoslovaški.

Dolgovni Nemčije. Odkar so nacisti prevzeli vlado (1933) v Nemčiji, so narasli državni dolgovni za 2.8 milijarde mark. Brez meničnih dolgov znašajo državni dolgovni 15 milijard mark, menični pa vsaj nad 5 milijard. V celoti torej okoli 20 milijard mark ali okoli 350 milijard dinarjev.

Velike protestne manifestacije v Parizu. V Parizu so priredili socialisti in komunisti v nedeljo veliko protestno manifestacijo proti reakciji in napadalcem na poslanca Leona Bluma ter vzklikali za demokratični in republikanski red. Udeležencev je bilo nad 100.000. Enake manifestacije so se vršile tudi po drugih mestih, tako zlasti v Marsejlu. Izprevid v Parizu, ki se je mirno razvil, je trajal od 2. ure popoldan do 7. ure zvečer.

Trije atentatorji na Bluma, ki so jih spoznali po filmu, se nahajajo v preiskovalnem zaporu, četrtega so izpustili na svobodo, ker ni njegova krivda direktno dokazana.

Prevrat v Paragvaju. Paragvaj je republika v južni Ameriki. Te dni so častniki izvedli revolucijo, ki niso komunisti, ker niso bili zadovoljni z vlado, ker je sklenila mir z Bolivijo. Doslje so imeli v Paragvaju liberalno vlado. Oberst Franco je predsednik nove vlade. (Če bi bil »Slovenec« vedel, da ne gre za sovjetsko revolucijo, bi gotovo ne bil tako opisal revolucionarje kot jih je).

Koruza za davke. Ministrski svet je izdal uredbu o prejetanju koruze od poljedelcev (zemljiških posestnikov) in malih obrtnikov za odplačilo državnega davka in doklad do kraja 1932. Na podlagi te uredbe morajo plačati poljedelci in mali obrtniki še nove v plačilo dospelo obroke davčnega zaoznanja iz leta 1932 do 15. marca 1936 s koruzo. Oddana koruza mora biti izključno v zrnju rumena, zdrava, suha in rešetana. Prejemalo se jo bode po dnevni ceni na dan oddaje. Ugodnost te uredbe sicer velja za vse kraje države, kjer koruza uspeva, vendar se bo pa vršil prevzem le pod pogojem, da se v določen kraj prevzemanja pripelje najmanj en vagon koruze. Iz krajev z slabo komunikacijo za katero bi bila odprema koruze nemogoča, ali zvezana z nesorazmerno visokimi stroški, se koruza ne bo prejemala v plačilo zaoznanega državnega davka in doklad. Kje in kateri dan se bo koruza prevzemala, bodo prizadeti posebej obveščeni.

Meh za smeh

Poslil pesnik

»Kadar pišem, mi postane vedno čisto vroče.«
»A mene, ko poslušam vaše pesmi, obli-va kurja polt.«

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Za veliko, moderno bolnišnico v Ljubljani

je delo že tako napredovalo, da smo na pobudo akademskih krogov dobili privatno društvo z imenom »Akcija za razširjenje ljubljanske bolnišnice«. Na ustanovni občni zbor tega društva so prišli zastopniki raznih razredov, društev in korporacij. Posebno številno so bili zastopani delavci, saj ima ravno delovno ljudstvo najiskrenejši interes na tem, da se zboljša mizerno zdravstvo pri nas. Občnemu zboru je v imenu Strokovne komisije razložil delavsko stališče s. Jurij Stanko, ki je za svoja izvajanja žel največje odobranje. Povdaril je predvsem to: V prvi vrsti je dolžnost države, da zgradi današnjim razmeram odgovarjajočo bolnišnico. Kakor se dajajo velika sredstva za varstvo pred zunanjim sovražnikom, tako je treba skrbeti za očiuvanje in zdravljenje naroda pred notranjim sovražnikom, to je pred boleznijo. Pri vprašanju bolnišnice se tudi vidi, kako škodljivo je pretiran centralizem. Sloveniji naj se da njej pripadajoča sredstva iz raznih fondov, pa se bo lahko hitro zgradila bolnica. V imenu Del. zbornice je s. Sedej povdaril potrebo, da se že uredi to naše življenjsko vprašanje.

Čudimo se temu, da so v društveni odbor izvolili ... pa niti enega zastopnika delovnega ljudstva, ki pride prvo v poštev pri tem vprašanju. S tem so sami prevzeli vso odgovornost za društveno akcijo. Splošna ljudska akcija za povečanje in moderniziranje ljubljanske bolnice se bo z vso vneto nadaljevala.

Mladi delavci prevladujejo. Po Haberlovih podatkih je med zaposlenim ljubljanskim delavstvom največ mladih ljudi. Izpod 40 let starosti je bilo lani zaposlenih 14.718 ali 77.81% vseh delavcev. Do 13. leta starosti sta bili zaposleni dve delavki, od 14. do

Maribor

Zaupniški tečaj. Jutri v soboto, dne 22. t. m. odpade zaupniški tečaj. — Prihodnje predavanje se vrši v sredo, dne 26. t. m.

Občni zbor Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev se bo vršil v nedeljo, dne 8. marca s pričetkom ob pol 15. uri v Gambinovi dvorani. Člani in njihovi svojci vabljeni.

Božično darilo železničarjem. V tukajšnji železniški delavnici so za božič minulega leta prejeli železničarji zopet košček mila za univanje. Ko so železničarji imeli še svojo borbeno strokovno organizacijo, so prejeli redno vsak mesec košček mila in tudi brisače so dobili od časa do časa. Pozneje, ko je dobila na železnici monopol organizacija s 35.000 člani, pa so železniški uslužbenci izgubili poleg nešteti drugih pridobitev tudi najpotrebnejše, t. j. milo. Čim so za božič spet prejeli košček mila, so to brž izrabili »Jeruzalemtci«, češ, to Vam je pa naš Franci preskrbel in boste odslej redno dobivali itd. Toda zaman čakajo železničarji sedaj že drugi mesec, mila in brisač ni več, pač pa so ostale še obljube!

Nazadovanje gostilniške obrti. Na občnem zboru Združenja gostilničarjev v Mariboru, ki se je vršil minulo sredo v Gambinovi dvorani, so konstatirali, da so lani leto iztočili gostilničarji nad 1000 hl alkoholičnih pijač manj, kakor prejšnje leto. Čudno, da nismo opazili nič manj pijancev.

V ogledalu

Demokratična JNS. »Jutro« poroča v srednjem uvodniku o vseh idealih današnje JNS (ono pravi, da je bilo vedno tako). Med drugim poroča: »Danes JNS še bolj poudarja, da se bori za resnični nacionalno-ljudski demokratizem, ki naj zagotovi osebo svobodo, jamči pravno sigurnost, in omogoči ljudstvu vodilni vpliv na vodstvo državnih in narodnih poslov, ki mora služiti nacionalni ideji, kot vrhovnemu zakonu narodnega življenja«. Razpisujemo nagrado za onega, ki je doživel zadnja leta JNS-režima v Jugoslaviji in ni vzhičen nad takim idealnim programom, in ki veruje, da ga bo JNS, kadar bo spet na vladi, še vedno tudi priznavala. Nič več.

Nemška propaganda, jugoslovanstvo in kože. Nemški tovarnar Woschnagg v Šostanju je dal našim meščanskim smučarjem 50.000 Din podpore, da lahko fantje ... Zimsko-sportni savez se je v časopisih zahvalil za to velikodušno darilo, kakor je sicer jugoslovansko-nacionalističen, in vse naše nacionalno časopisje je bilo zelo vzhičeno nad to dobrosrčnostjo nemškega industrialca. Če bi slično podporo dobilo delavstvo za svojo olimpiado, bi seveda hinavci vzbudili vihar ogorčenja proti internacionalizmu delavstva. Ker pa delavskega gibanja ne podpira noben industrialca, ne nemški, ne slovenski, ker je torej tak slučaj nemogoč, je praktično brezpredmetno ugibati, kako bi bilo, če bi slovenska delavska organizacija dobila denar iz rok nemškega industrialca. Torej pustimo to ob strani in ostanimo samo pri delstvu, da je dal ... Woschnagg 50.000 Din za ... v Garmisch-Partenkirchen, dal ga je iz veselja in ljubezni do sporta. — Zdjaj pa je isti Woschnagg odpovedal vsemu delavstvu, ker Nemčija ponuja naši državi mnogo ceneje kože kakor g. Woschnagg. Velikodušnega Woschnagga stiska nemška konkurenca. Kako naj nam gosp. Woschnagg razloži razliko med svojo velikodušnostjo za nemško propagandno olimpiado in odpuščanjem delavstva, radi boja za ohranitev dobička.

15. leta 271 delavcev (163 fantov in 108 deklet), od 16. do 19. leta 1.627 (891 fantov in 736 deklet), od 20. do 29. leta 7.797 (3.574 moških in 4.223 žensk), od 30. do 39. leta 5.021, od teh 3.112 moških, od 40. do 49. leta 2.248, od teh 1.348 moških, od 50. do 59. leta 1.294, od teh 729 moških, od 60. do 69. leta 453, od teh 280 moških, od 70. do 79. leta 97, od teh 67 moških, čez 80 let 11, od teh 7 moških. Mladoletnih je bilo torej 1.900 ali 10% od vseh delavcev, največ delavcev (41.22%) pa je bilo starih med 20. in 30. letom. Te številke nazorno kažejo, da moramo posvetiti vso pažnjo mladinskemu gibanju in da je zato nujno potrebna obnovitev delavskega kulturnega gibanja, ki najlaže vzbudi v mladini zanimanje za udejstvovanje v eni ali drugi panogi. Pa tudi same strokovne organizacije morajo v večji meri skrbeti, da ostane delavski naraščaj zvest delavskemu razredu.

Delavski prosvetni večer »Zarja« bo, kakor smo že poročali, v soboto 29. februarja 1936 ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani in bogatim sporedom. Nastopil bo mandolinski orkester »Zarja«, ki je že v januarjem prosvetnem večeru žel vsestransko priznanje. Potem tamburaški orkester v Ljubljani, ki ga slišimo tudi večkrat v radiu. Delavski oder pripravljajo prizoritev IV. dejanja delavske drame »Strojepiska« in recitacije. Pevski zbor »Zarja«, moški in mešani zbor, bo zapel lepe pesmi. Operna pevka Marta Obenwalderjeva pa več lepih solospjevov. Na svidenje!

Toča je padala med gromom in bliskom v četrte proti večeru v Ljubljani in je pobelila ulice. Zanimiv prirodni pojav ob tem času.

Naše ceste v slabem stanju. Mariborska sekcija avtomobilskega kluba je obdržala minulo nedeljo občni zbor, na katerem so referenti ostro kritizirali stanje naših razoranih cest. Za primer so navajali zadolženo Avstrijo, da ima, kot številne druge države, glavne ceste asfaltirane. — Želeti bi bilo, da vlada upošteva željo avtomobilistov, primerno obdavi lastnike luksuznih avtomobilov in s temi sredstvi uredi naše ceste. Brezposelni delavci bi bili za take ukrepe zelo hvaležni, seveda pa bi morali prejemati za delo tudi primerne mezde, s čemur bi bilo pomagano brezposelnim in celotnemu gospodarstvu.

Fašistične čepice so se v zadnjem času pojavile na glavah nekaterih nadebudnih mariborskih frajlic. Posebno dobro pristojne — Primorkam. To je res izživljanje.

Na občnem zboru Združenja krojačev v Mariboru je bil minuli ponedeljek ponevno izvoljen za predsednika krojaški mojster F. Reicher. Zborovalci so protestirali proti šušmarstvu in obsodili vse mojstre, ki so kakorkoli šušmarjenja skrivajo.

Davčni zavezanici, ki imajo davčne zaoznanke po stanju koncem leta 1932 se vnovič in zadnjič opozarjajo, da se morejo z ugodnostjo uredbe ministristva financ od 8. nov. 1935 o izrednem odpisu sorazmernega dela za izterjanje še nedospelga dolga koncem leta 1932 koristiti samo do konca februarja 1936, ker 29. februarja 1936 ta ugodnost prestane in se določeni rok za to ugodnostno odplačilo v nikakem slučaju ne bo podaljšal.

Mariborsko gledališče. Sobota, dne 22. februarja ob 20. uri: »Veseli kmetiči«. Globoko znižane cene. Nedelja, dne 23. februarja ob 15. uri: »Veseli pustni prizori«. Ob 20. uri: »Bajadera«. Znižane cene.

Celje

Krajevni medstrokovni odbor v Celju sklicuje za nedeljo, dne 23. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v dvorani Narodnega doma

strokovni shod,

na katerem bodo poročali poleg s. dr. Reimana tudi zastopnik Strokovne komisije in domači poročevalci.

Delavci, delavke in nameščenci, udeležite se shoda v čim večjem številu.

Dramatični odsek »Zarje« v Celju se nam je predstavil v nedeljo 16. febr. t. l. s socialno komedijo »Razkrinkana morala«. Komedijski je prav lepo nastudirana, kar je pokazala polna dvorana občinstva, katero je prišlo na svoj račun, tako humoristi kakor tudi socialno čuteči. Vloge so bile precej dobro izvedene, z malimi izjemami, kar pa ni šteti v zlo igralcem, saj jih je mnogo bilo, kateri so prvič nastopili. Opozoriti pa je treba pri tej priliki, da naj igralci med pavzami ostanejo v garderobi, nikakor pa ne, da se sprehajajo med publiko. Tudi iza kulisa se med igro ne sme gledati. Potem naj se igralci tudi svojih vlog boljše nauče, saj se tretje dejanje, na sestanku ni bilo kar nič prijetno gledati. Predvsem naj bo tudi izgovorjava čistejša in razločnejša. Pripriste kretnje, mimika, vse je bilo v skladu, ter je k temu samo čestitati s. režiserju. Igra se ponovi v nedeljo 1. marca, na kar opozarjamo vse simpatizerije delavske dramatične kulture. P. F.

Laško

Tekstilni delavci se organizirajo. Dne 16. t. m. smo priredili sestanek tekstilnih delavcev iz tov. »Sava« v Laškem, ki se je vršil v gostilni šket. — Sestanka so se udeležili vsi tekstilni delavci. Ustanovil se je pripravljalni odbor za ustanovitev SDSZJ. Povabljen je bil na sestanek tudi tajnik organizacije Jakomin. Sestanku je predsedoval sodr. Eigner. Ker se v tukajšnji tovarni godijo krivice kakor v vseh drugih podjetjih, se je delavstvo začelo zanimati za organizacijo. Uvidelo je, da ni drugega izhoda, kakor da se skupno organizira in skupno nastopa za svoje pravice. Temu zgledu naj zlasti tudi sledijo rudarji v Hudi jami, ki niso nič manj izkoriščani.

Hrastnik

Sportni klub »Hrastnik« bo priredil plesni venček, spojen s pustno zabavo v nedeljo, dne 23. t. m. ob 6. uri zvečer v brsilnici steklarne.

Trbovlje

Posnemajte! Za tiskovni sklad so darovali: N. N. za poljasnilo v pravn. sv. Din 5, Stoklas Ivan Din 2, Lorbar Franc namesto popusta Din 4, Skupaj Din 11. — Vsi iz Trbovelj. Iskrena hvala!

Zagorje ob Savi

Paberki. Če ima človek voljo, da se ogleda okoli sebe, vidi marsikaj v življenju in delovanju naših zagorjanov, česar bi na prvi pogled ne pričakoval. Pri nas ni zanimivo samo to, da imamo samostojne zagorske »sajtunge«, ki nosijo naslov »Zagorski zvonovi«, da bomo imeli v najkrajšem času sv. misjon, za katerega se že prav pridno agitira, ampak tudi to, ko zlobni jeziki pripovedujejo, da je šel neki rudar z nekim gospodom tja nekam na Gorenjsko, ki ga je med potom nazaj tako spreobrnil, da se je svojih grehov kar javno izpovedal, ker sicer bi jih njegova najbližja okolica ne bila izvedela. Pravijo tudi, da z verskega stališča še ni točno ugotovljeno, ali je greh, ako se žena brani otrok ali ne. — Oni, ki so studirali v črni bukvali, si niso edini, kot je rekla žena nekega rudarja, ki ni vedela ali bo našla odpuščanja za svoje zadržanje ali ne. Vzgljedno je, ako se iz vzorne hiše čuje vihar posledic nekrščanske ljubezni tudi na ulico. In kaj naj rečemo, če kakšna ugledna gospa pravi, da je dovolj, če postrežnici plača mesečno Din 60.—, čeprav opravila vse posle služkinje. Ali ne bi bilo pametno in koristno, če bi nam »Zagorski zvonovi« tudi take-le stvari raztolmačili, namesto, da jamrajo o nerojenih, mrtvih itd.

Litija

Podružnica Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije bo imela v nedeljo, dne 1. marca ob 3. uri popoldne v dvorani g. Franko Cerarja svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Poročal bo s. Jakomin Lovro iz Ljubljane. Sodrugi in sodružice, Vaša dolžnost je, da se tega občnega zbora udeležite polnoštevilno in tako pokažete, da se zanimate za delo in procvit naše organizacije.

Volitve obratnih zaupnikov, ki so se vršile 28. januarja, so dale ta-le rezultat. Lista naše organizacije (rdeča) je dobila 174 glasov in 4 zaupnike. Nosilec je bil s. Vuk Viktor. Lista neorganiziranih (zeleni), na kateri so se zbrali krščanski socialisti in narodni, na čelu jim znani g. Podlipnik Franc, je dobila 170 glasov s količnikom in 4 zaupnike, narodna (plava) pa je dobila 48 glasov in enega zaupnika. Značilno je, da krščanski socialisti (bell) niso postavili svoje kandidatne liste, iz česar se da sklepati, da nimajo organizacije in ne članov.

Podružnica Delavskega kolesarskega društva je imela v nedeljo, dne 16. t. m. ob 2. uri popoldne v društvenem lokalu g. Lapa svoj redni letni občni zbor. Udeležili so se ga tudi delegati sosednjih podružnic iz Zagorja in Trbovelj. Vodil ga je agilni predsednik s. Repovš Ferdo. Po poročilu starega odbora so sledile volitve novega odbora in so bili izvoljeni: preds. Repovš Ferdo, v odbor: Rakar Franc, Rancinger Edo, Dečman Franc, Prebil Ivan, Frelih Ivan in Vuk Viktor. Novo izvoljeni odbor jamči, da bo dvignil podružnico na tisto višino, ki ji po naslovu gre.

Za tiskovni sklad pred občnim zborom delavskih kolesarjev je s. Vuk pobral za tiskovni sklad »Delavske Politike« in so darovali sledeči ss.: Vuk Viktor 10 Din, Repovš Ferdo 20 Din, Pavliha Alojz 2 Din, Rakar Franc 2.75 Din, Bratun Franjo 3 Din, Frelih Ivan 3 Din, Vagant Ivan 2 Din, Tomazič Lojze 2 Din, Rancinger Edo 3 Din; skupaj 49.75 Din. Najlepša hvala! Naj bi našli litijski sodrugi-kolesarji mnogo posnemovalcev!

Jesenice

Nov delovni red je razglasila dne 15. t. m. KID na Jesenicah. Uvedba delovnega reda je že stara zahteva delavstva KID. Lani so se vršila o njem tudi pogajanja, ki pa niso dovedla zaradi nepristnosti KID do nikakega pozitivnega zaključka. Zdjaj hoče KID tak delovni red kar oktroirati. In ta njen delovni red, ki so ga dobili dne 18. t. m. delavci obenem s plačilnimi kvantumi tudi v tiskarnih brošurah, je na mnogih mestih za delavstvo neugoden. Jasno je, da se bo delavstvo temu delovnemu redu uprlo in bo opozorilo nanj vse instance, ki pridejo v poštev. V tem oziru je pričakovati še ostre borbe, kajti delavstvo vseh smeri si je v tem oziru složno.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) vefilim »Pavliha v Ameriki« z Olijem in Stanlijem v glavni vlogi. Dodatki običajni. — Sledi »Pastir Kostja«.

Šoštanj

Delavci v borbi za svoj obstanek. Minulo nedeljo se je v dvorani Zadrugnega doma vršilo strokovno zborovanje šoštanjskega delavstva, na katerem sta poročala centralni tajnik SDSZJ s. Jakomin in reiserent Delavske zbornice s. Golmajer. Zborovalci so po daljšem razmotrivanju o položaju, ki je nastal radi odpovedi celokupnemu delavstvu v tovarni Woschnagg, formulirali svoje zahteve, ki jih je posebna deputacija izročila vodstvu tovarne. Zborovanja se je udeležilo domala vse prizadeto delavstvo.

Slovenska Bistrica

Važno delavsko predavanje. V nedeljo, dne 23. februarja s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v hotelu »Beograd« važno delavsko predavanje, na katerem bosta poročala ss. Eržen in Jelen iz Maribora. Delavci in delavke, udeležite se predavanja v čim večjem številu.

Pojščane

Razmere na rudniku Stanovsko so ostale stare

Ko se je po končani prvi stavki, dne 25. novembra vrnilo delavstvo na delo, je vladalo splošno prepričanje, da bo podjetje držalo to, kar je podpisalo. Toda zmotili smo se. Tudi pozneje je ostalo le pri obljubah. Namesto 1. februarja smo dobili izplačan predujem za december šele 8. februarja v zneskih od Din 20.— do Din 50.—. Rudnik dolguje zaslužek pa tudi horendne vsote Bratovski skladnici. Tako kot sedaj ne gre več dalje. V par tednih se mora odločiti. Čim več delamo, tem manj je izgleda, da bomo dobili za delo tudi plačilo. Rudarji smo v tako obupnem položaju, da mnogi izmed nas hodijo na siht samo še s kuhano črno vodo. Pri delu pa se jih še priganja. Ko tak obnemogel revež pride z dela, mora pa iti prosit od kmeta do kmeta, da si priberači živeža. Nekemu gospodu je tudi organizacija zelo na poti. Ob vsaki priliki se obregne ob njo, ker misli, da bi delavstvo brez organizacije bilo bolj potrpežljivo. Ta gospod naj ve, da bi se pri našem rudniku že zdavnaj kaj nepremišljenega zgodilo, če bi organizacija ne vezala ljudi in preprečila vsako osebno akcijo. Glad železna vrata odpiral Rudarji se zavedamo, da je le v organizaciji in v enotnem nastopanju upanje na uspeh. Po tej poti pojdemo dalje!

Ptuj

Vendar povišane cene kruha. Nedavno smo poročali, da mestni urad ni pristal na povišanje cen kruha, kakor so zahtevali tukajšnji peki. Zdaj so pa gospodje pekovski kajstri izdali cenike, po katerem se podraži kruh za 50 par pri kg. Upamo, da bo znala oblast napraviti temu samovoljnemu postopku konec. Naj bi gospodje kje drugje potrkali, ne pa kar vsako breme natrpali ubogemu konzumentu.

Japonska dežela zaslužjenih žen. Dne 11. t. m. je Kolo Jugoslovanskih sester priredilo predavanje o »Japonski ženi, narodni noši in o narodnih plesih«. Iz govora ge. Skušek Kondo, ki živi sedaj v Ljubljani in obvlada precej dobro slovenski jezik, smo posneli, kar nam je sicer že znano, da je Japonska dežela napredka na eni in konzervativna (nazadnjaška) na drugi strani. Dvomimo, da bi si naše meščanske žene želele raj, v katerem morajo vikati sestre svoje brate in kjer mora biti žena suženjsko ponižna in podložna svojemu »cenjenemu gospodu soprogu«, kateri sme počenjati kar hoče. Dolžnost žene pa je vzgoja in skrb za otroke. Mladenki izberejo ženina stariši. Čudne so poročne ceremonije. Največ dela vzame sminkanje. Nad vse razvit je čut patriotizma, zato je vsak moč vedno pripravljen, dati življenje za domovino in cesarja... (Da imajo v takih okolščinah imperijalisti lahko delo, ni treba pripominjati. Op. p.) Če vemo, da tam velja mleko za luksuz in, da pozna Japonec le riž in spet riž, lahko sklepamo, kako se tam godi delovnemu ljudstvu. Videli smo tudi nad vse komplirano japonsko pisavo. Da so izvajanja govorice o čajnih prireditvah, kakor o nošah in predvajanih plesih navdušile navzoče, bo menda držalo, ako namreč izvzamemo one, ki bi želeli tudi kaj slišati o borbi za kruh in za enakopravnost zatiranih v deželi vzhajajočega sonca.

Studenci pri Mariboru

O sežiganju mrličev je predaval v majlni sobi kapucinskega samostana v Studencih pri Mariboru minulo nedeljo duhovnik in bivši narodni poslanec ter urednik »Slovenskega gospodarja« g. dr. Hohnjec. Udeležba torej že radi majhnega prostora ni bila posebno velika. Navzočih pa je bila tudi cela kopicica malih otrok. Predavatelj je skušal navzočim naslikati vso grozo upepeljevanja mrličev s popisovanjem kremacij v Italiji. Priznal je predavatelj, da sicer sam ni gledal nobene upepelitve, pač pa so mu baje pripovedovali uslužbenci tamošnjega krematorija, kako se pri tem zvijajo oči, stegujejo roke, kako se mrlič poti in ves zvija pod pritiskom 1000 stopinj vročine. Ko se nazadnje čisto zvije, zgine pokojni »kot kup snega«. Pokopavanje je po mnenju g. doktorja mnogo boljše. Na pokopališču je baje zrak celo bolj čist, kakor drugod, in znanstveniki so dokazali, da je celo voda na pokopališču boljša. — Nekdo je pripomnil sosedu med poslušalci, da bomo sedaj začeli kar na pokopališču kopati studence. — Tudi črvi do mrličev ne pridejo v grobeli, ampak kvečjemu gliste. V 20 dneh se že umiči bacil kuge pod zemljo in toraj ni sploh nobene nevarnosti. Sicer se pa vrši baje proces enako, kakor pri upepelitvi, samo da traja dalje časa. Za upepeljevanje se baje zavzemalo le materijalistični socialisti in slovenski antiklerikalci. Cerkev pa je

proti sežiganju in je vsakdo izobčen, če se da upepeljiti. — Čemu je Cerkev kljub temu spremila po dekamu Čížeku v Slovenigradcu pokojnega zdravnika dr. Kuneja na potu v graški krematorij, predavatelj ni razložil, kakor se tudi ni spomnil, kako je dala Cerkev svoječasno zažgati češkega učenjaka in duhovnika Jana Husa in druge učenjake. Navzoči so bili tudi naši sodrugi, ki so z vso pozornostjo sledili tem poučnim izvajanjem in niso govornika niti z besedo motili. Želeli so si slišati v Studencih čimprej stvarno in poučno predavanje o modernem upepeljevanju mrličev, ker govori o tem danes vsa javnost v Studencih.

Delavsko pevsko društvo »Enakost« bo priredilo dne 23. februarja v gostilni Grmek v Studencih pustno veselico. Nagrada za maske. Začetek ob 17. uri.

L. Delavsko kol. društvo v Studencih bo priredilo v soboto, dne 22. februarja v gostilni Mraz veliko maskerado. Začetek ob 19 (7.) uri. Spored: Šaljivi prizori, ples itd. Vstop prost. Nagrada mask.

Naj ga zopet dobe

(Angleška anekdota.)

Star odvetnik, ki je v svojem dolgem in slavnem življenju imel neštivilno tožba in jih skoraj prav toliko dobil, je narekoval na smrtni postelji testament, v katerem je zapustil svoje ogromno imetje blaznicam.

»Pa zakaj ravno blaznicam?« vpraša njegov pisar ves presenečen.

Stari odvetnik se smehlja.

»Od blaznih v Angliji sem prejel svoj denar,« pravi, »pa naj ga zopet dobe.«

Zanimivosti za vsakega

Kolonialno blago dela svetovno zgodovino. Navadni zemljani ne izvemo, kaj vse se iz dneva v dan za kulisami plete okrog abesinske vojne. Te drobtine padejo med nas, ki nam dajo slutiti zainteresiranost raznih kapitalističnih skupin za to abriško državo.

Tako beremo v angleškem časopisu:

V pretečenem letu so našli v zapadnih in južnih pokrajinah Abesinije znatne množine zlata. Ko je Haile Selassie zasedel prestol, si je dal napraviti krono iz samega domačega zlata. Razven zlata pridobiva neka družba platino. V Abesiniji se nahajajo tudi premož, železo, srebro in druge rude.

Tuji kapitalizem ovira naše gospodarstvo?

Tu navajamo samo en zgled.

Avtomobilska sekcija v Beogradu je imela v nedeljo svoj občni zbor. Govorili so tam o težkočah, ki jih ima avtomobilizem. Davki, v državi ni tovarne za avtomobile, pa tudi domačega pogonskega goriva nimamo. Tu je omenil predsednik dr. Velizar Janković, da bi pogonsko gorivo (bencin) lahko pridobivali doma, ker imamo dvoje ležišč nafte v državi. Toda tuji kapital (kartel?) ima ves interes, da ostanejo ta ležišča nafte neizrabljena in je zato storil vse, da je pridobivanje nafte preprečil.

Bivši vodja hrvatskih komunistov pobegnil — iz Rusije

Ameriški delavski dnevnik »Prosveta« poroča o begu nekaterih jugoslovanskih komunistov iz Rusije. Med njimi je glavni Ciliga, ki je do odhoda v Rusijo vodil komunistično gibanje na Hrvatskem. »Prosveta« poroča:

»Ciliga, ki je bil svoječasno član politbiroja komunistične stranke Jugoslavije, je bil pet let v Rusiji. On in še dva srbo-hrvatska komunisti S. Dragič in M. Dedič so bili pred tremi leti v Rusiji aretirani na obtožbo, da se pajdašijo s trockisti in od takrat so jih vlačili iz zapora v zapor, dokler se ni Ciliga pred nekaj meseci posrečilo, da je zapustil Rusijo. Ostala dva Jugoslavana sta še vedno v boljševiškem koncentracijskem taboru.

Ciliga piše v svojem dopisu, da je mnogo stotin tujezemskih komunistov, ki so se zamerili Stalinovim oblastnikom, danes v sovjetskih ječah in med temi so tudi trije prominentni madžarski komunisti. Dalje piše Ciliga, da je med onimi komunisti, socialisti (menjševiki) in socialistimi revolucionarji, ki umirajo gladi in mraza po koncentracijskih taboriščih na mrzlem ruskem severu, veliko število nekdanjih Leninovih tovarišev, ki so trpeli preganjanje še pod carjem. Poleg Kameneva, Zinovjeva in drugih bivših voditeljev so v zaporu tudi stari boljševiki Smilga, Zalutski, Kuklin in drugi; dalje bivši člani centralnega odbora komunistične stranke v Rusiji; Medvedijev, Šlapnikov in Saproinov. Zadnji, Saproinov, ki leži težko bolan v zaporu, je vodil revolucijo v Moskvi leta 1917. V velikem taborišču za politične jetnike v Verhne-Uralsku — piše Ciliga — se nahaja okrog 200 desničarskih in levičarskih komunistov, socialistnih demokratov, anarhistov, zionistov in socialistnih revolucionarjev, torej ljudi, ki so vsi trpeli preganjanje za časa carja in ki so se borili za svobodo v Rusiji ob času revolucije.«

Delavski pravni svetovalec

Delavec ni zaščiten.

(Store.)

Kupili ste leta 1930 posestvo in dolgujete posojilnici kupnino, za katero vam račun 9 1/2% obresti. Če bi bili Vi kmet, bi bili za ta dolg zaščiteni in plačevali samo one nizke obresti, ki jih ureja uredba o zaščiti kmetov. Ker pa ste le tovarniški delavec, morate plačevati dogovorjene 9 1/2% obresti posojilnici, ker za delavce ne velja zaščita. Na tem primeru vidite posledice, da delavstvo nima nobenega zastopnika v skupščini, ki bi posebej branil zaščito delavstva. Upajmo, da se bo po prihodnjih volitvah to žalostno stanje spremenilo.

Nadurno delo hlapca v tovarni.

(Šoštani.)

Hlapec, ki opravlja samo gospodarska dela, t. j. pri konjih in vožnja na posestvu, ni zaščiten po zakonu o zaščiti delavcev in vsled tega tudi nima pravice do 50% poviška za nadurno delo. Če pa »hlapec« opravlja vožnje v podjetju, ki je obrtno-industrijsko, trgovsko, prometno, rudarsko ali temu podobno podjetje, potem je tega hlapca smatrati kot »pomožno osobie« v smislu § 3 zakona o zaščiti delavstva in je njegov delovni čas urejen s tem zakonom. Vsled tega pa mora dobiti tudi tak hlapec, čeprav ima mesečno plačo, nadurno delo plačano s 50% poviškom. Ako mora on de-

lati 14 ur dnevno in še več, mu mora podjetje plačati vso preko 8urno delo kot prečasno, t. j. s temeljno mezdo in 50% poviškom.

Prekočasno delo vajenca.

(Zagorje ob Savi.)

Kot vajenec ste morali v času od 10. 4. 1931 do 7. 7. 1933 delati po 16 ur dnevno in niste dobili za prekočasno delo nobenega plačila. Zakon določa res za vajence le 8urni delavnik. Vsled tega bi vam moral mojster plačati vse preko 8urno dnevno delo posebej s temeljno mezdo in s 50% poviškom. Ta mezda bi odgovarjala najnižji mezdici mladih pomožnih delavcev v dotičnem kraju. Zahtevati pa morate le plačilo za tri leta nazaj od dneva vložitve tožbe. Vsled tega vam je glavna mezda za nadure že izgubljena, ker je do 22. februarja 1936 že preko tri leta stara. Vložili boste torej lahko tožbo le za mezdo, ki ste jo zaslužili od konca februarja 1933 do 7. julija 1933. Iztožite pa lahko ta znesek pri sreskem sodišču Litija na podlagi ubožnega spravečala. — Na Vašem primeru vidite, koliko škoda ima delavec, ki ne čita »Delavske Politike«, kjer smo o tej pravici delavca že ponovno pisali in razlagali.

Renta radi nezgode v rudniku.

(Litija.)

Leta 1927 ste se ponesrečili v rudniku v Trbovljah. Komisijski ogled se je izvršil, nista pa dobili nikake nezgodne rente. Pri nesreči ste se poškodovali na desni roki.

V smislu pravilnika o Bratovskih skladnicah imate v primeru obratne nezgode pravico do rente v primeru, da se je vsled nezgode Vaša delazmožnost zmanjšala za več kot 10%. Če je takrat Bratovska skladnica uvedla postopanje, pa Vi niste rente dobili, je zdravnik najbrže ugotovil, da se z nezgodo Vaša delazmožnost ne zmanjšala v gori navedeni meri. Zoper odlok Bratovske skladnice, ki ste ga gotovo prejeli, ste imeli pravico do pritožbe na Sodišče rudarskega zavarovanja. Ker se je pa to zgodilo že leta 1927, ste rok za to pritožbo že zdavnaj zamudili. Ako se je Vaše zdravstveno stanje od takrat poslabšalo in če mislite, da Vas poškodba na roki pri delu ovira, tako da je Vaša delazmožnost s tem bistveno zmanjšana, se lahko ponovno obrnete na pristojno Bratovsko skladnico s predlogom, da se uvede ponovno postopanje in vam določi renta. Zoper odločbo Bratovske skladnice, ki bi izpadla za Vas neugodno, imate pravico do pritožbe, kakor sem vam že zgoraj pojasnil.

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za . . . . . Din 140.—

Potrebna vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za . . . . . Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiro po ceni . . . . . Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet vas mi najboljše postrežemo . . . . . Din 320.—

Kratka suknja stane pa samo . . . . . Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki vas najboljše poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po . . . . . Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

Naši plašči za dame so naš ponos!

Dobite ga že za . . . . . Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in naši bodete nekaj tudi za vas!

Tivar-obleke